

Karolina Makowska
Uniwersytet w Białymstoku
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5743-7460>
e-mail: k.makowska@uwb.edu.pl

10th International Symposium Intercontinental Dialogue on Phraseology. The World of Plants in Phraseology and Proverbs, 20 November 2021

Dziesiąte sympozjum z cyklu „Intercontinental Dialogue on Phraseology” podejmujące temat *The World of Plants in Phraseology and Paremiology* odbyło się 20 listopada 2021 r. na platformie Blackboard. Było to międzynarodowe spotkanie zorganizowane przez Uniwersytet w Białymstoku (Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku, Międzynarodowy Ośrodek Badań Frazeologicznych i Paremiologicznych) oraz Uniwersytet w Zagrzebiu (Wydział Humanistyki i Nauk Społecznych, Komitet Chorwackiej i Komparatywnej Frazeologii, Chorwackie Stowarzyszenie Filologiczne). Uczestniczyło w nim ponad trzydziestu badaczy stałych połączeń wyrazowych z różnych krajów: Chin, Chorwacji, Hiszpanii, Macedonii, Polski, Republiki Południowej Afryki, Rosji, Serbii, Słowacji, Słowenii, Ukrainy. Wśród referatów dominowały prezentacje wyników badań nad frazeologizmami i przysłowiami z komponentem fitonimicznym.

Konferencję rozpoczęły Joanna Szerszunowicz i Ivana Vidović Bolt, które przywitały uczestników oraz uroczystie otworzyły obrady. Następnie Branka Barčot wygłosiła wykład plenarny zatytułowany *Frazeološki svijet „slavnih i uspješnih“ floronima*. Badaczka omówiła koncepcję frazeologicznego słownika pedagogicznego, ilustrując ją zaczerpniętymi z chorwackich opracowań leksykograficznych hasłami związków wyrazowych z fitonimami *lovor* ‘laur’ i *lovorika* ‘wawrzyn’, a następnie opisała mikrostrukturę planowanego opracowania.

Obrady prowadzone w czasie sympozjum odbywały się w dwóch sekcjach: w pierwszej wygłoszono referaty poświęcone zagadnieniom dotyczącym frazeologii języków słowiańskich, natomiast w drugiej omawiano problemy z obszaru badań stałych połączeń wyrazowych występujących w językach

niesłowiańskich. Obrady w sekcji slawistycznej rozpoczęła Željka Fink referatem zatytułowanym *Na koga bacamo drvlje i kamenje? O jednom hrvatskom frazemu sa značenjem 'verbalno napasti / napadati koga, što'*. Wystąpienie dotyczyło chorwackich zwrotów *baciti / bacati (sasuti i sl.) drvlje i kamenje* 'rzucić drzewami i kamieniami', które opisują agresywne zachowania werbalne. Kolejny referat w sekcji słowiańskiej zatytułowany *Претставата за човекот во македонската фитонимна фразеологија* wygłosiły Katerina Veljanovska i Biljana Mircevska-Bosheva. Badaczki poświęciły swoją prezentację analizie macedońskich fitonimicznych połączeń wyrazowych opisujących człowieka. Tematem wystąpienia Jasminki Delovej-Siljanovej była motywacja występującego w języku macedońskim frazemu *ne udara zrom vo konpuva* 'grzmot nie uderza w pokrzywę'. Natalia Med w referacie *La semántica valorativa de los fraseologismos con el componente fitonímico (con base en el español coloquial)* podjęła zagadnienie aksjologicznego nacechowania frazeologizmów ze składnikiem fitonimicznym w potocznym języku hiszpańskim.

Autorki dwóch kolejnych wystąpień skupiły się na aspektach porównawczych: referat Anity Hrnjak *Zabranjeno i drugo voće u hrvatskoj i ruskoj frazeologiji* dotyczył frazeologizmów chorwackich i rosyjskich z nazwami owoców o znaczeniu symbolicznym oraz związków ze składnikiem fitonimicznym określającym konkretny rodzaj owocu. Analiza miała na celu wykazanie, w jaki sposób wyraz *voće* 'owoc' rozumiany jako owoc poszczególnych drzew lub krzewów uczestniczy w tworzeniu znaczenia frazeologicznego oraz ustalenie, na ile w procesie frazeologizacji leksem ten jest konceptualizowany jako roślina, a w jakim stopniu jako pokarm. Z kolei Olga Abakumova w wystąpieniu *Vegetative/Plant Linguo-cultural Code in Proverbs of Truth and Lie* zanalizowała kod wegetatywno-językowo-kulturowy w rosyjskich i angielskich przysłowiach o prawdzie i kłamstwie. Prezentacja Kanakany Yvonne Ladzani i Moffata Seboli przybliżyła językowo-kulturowy związek etnobotaniki języka Vhavenđa i paremiologii w kulturze Tshivenđa. Wygłoszono także referat dotyczący frazeologizmów niezawierających komponentu fitonimicznego: Jelena Parizoska skupiła się na modyfikacjach angielskich idiomów w słownikach, omawiając zjawisko transformacji stałych połączeń wyrazowych i jego komunikacyjne uwarunkowania.

Po przerwie kontynuowano wygłaszanie referatów w obu sekcjach. W kilku wystąpieniach podjęto zagadnienia z obszaru frazeologii i paremiologii kontrastywnej. Tatiana Gradskaya skupiła się na semantyce idiomów i przysłów związanych z roślinami w języku angielskim, rosyjskim i polskim, wykazując, że są one nośnikami zarówno konceptów uniwersalnych, jak i specyficznych dla danej kultury. Neda Pintarić omówiła podobieństwa

w zakresie występowania nazw części roślin w chorwackiej i polskiej frazeologii i paremiologii, natomiast Stefana Paunović Rodić przeprowadziła kontrastywną analizę słowackich i serbskich idiomów oraz paremii z wybranymi składnikami fitonimicznymi. Badanie to ujawniło wiele podobieństw w tradycyjnym językowym obrazie świata tych dwóch narodów. Kolejne wystąpienie poświęcone aspektom porównawczym wygłosiła Joanna Szerszunowicz, która zanalizowała potencjał frazematyczny składników *cebula* i *cipolla* z perspektywy polsko-włoskiej.

W wygłoszonych na sympozjum referatach przedstawiono również wyniki badań prowadzonych na materiale jednojęzycznym: Chunyi Lei poświęciła swoje wystąpienie leksemowi 草 ‘trawa’ w chińskiej frazeologii, uwzględniając jego kulturowe konotacje, a Tatiana Anokhina omówiła s frazeologizowane połączenia wyrazowe dotyczące świata roślin, które można wyekscerpować z korpusu tekstów w języku ukraińskim dostępnego online. Badaczka zwróciła uwagę na fakt, że takie kombinacje wyrazów wykazują pewną idiosynkrazję na różnych płaszczyznach: leksykalnej, morfosyntaktycznej, semantycznej, pragmatycznej i statystycznej. Z kolei jednostki frazeologiczne ze składnikiem лук ‘cebula’ w języku serbskim zostały omówione przez Natašę Vulović Emonts i Jovanę Dimitrijević,

Niektóre referaty dotyczyły frazeologizmów niezawierających komponentów fitonimicznych: przykładowo, Barbara Kovačević i Martina Bašić w wystąpieniu zatytułowanym *Kad slika ne govori više od tisuću riječi* omówiły obrazowość jako jedną z podstawowych cech idiomów, które są istotne dla ich rozumienia, Martyna Awier zanalizowała frazematyczne elementy idiolektu Mateusza Morawieckiego, a Karol Sójka wygłosił referat o jednostkach figuratywnych i technikach tłumaczeniowych wykorzystywanych do ich translacji, ilustrując swoje rozważania analizą przekładu wypowiedzi bohaterów w polskiej wersji anglojęzycznej gry *League of Legends*.

Po przerwie obiadowej wznowiono obrady: w sekcji frazeologii słowiańskiej wygłoszono łącznie dziesięć referatów. Marija Malnar Jurišić przybliżyła świat owoców i warzyw w chorwackiej frazeologii dialektalnej, a Ewa Komorowska i Danuta Stanulewicz opisały s frazeologizowane porównania z komponentem fitonimicznym występujące we współczesnym języku polskim. Karolina Makowska przedstawiła badanie pilotażowe dotyczące kolokacyjnego potencjału leksemu *ziemniak* w świadomości dzieci w wieku przedszkolnym, które miało na celu zweryfikowanie wybranej metody badawczej. Następnie referat zatytułowany *Od stabala do paravana – od biljnoga svijeta do frazema* wygłosiła Ivana Vidović Bolt. Badaczka poruszyła kwestię dominacji pozytywnych konotacji związków ze składnikiem należącym do świata roślinnego lub motywowanych przez świat roślinny w porównaniu

do asocjacji przywoływanych przez frazeologizmy animalistyczne, które w przeważającej mierze mają charakter negatywny. Ana Vasung dokonała analizy fitonimicznych związków z pola głupoty w językach południowosłowiańskich (bułgarskim, chorwackim, macedońskim, słoweńskim i serbskim).

W sekcji tej trzy referaty dotyczyły zagadnień z zakresu frazeografii. Nataša Jakop omówiła słownikowy opis idiomów w ogólnym słowniku języka słoweńskiego *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (eSSKJ) na przykładzie związków ze składnikiem roślinnym. Ivana Čagalj scharakteryzowała status leksykograficzny niestandardowych połączeń wyrazowych w dyskursie literackim, egzemplifikując swoje rozważania jednostkami z języka chorwackiego i słowackiego. Tiana Lakoseljac, Željka Macan i Biljana Stojanovska przedstawiły wyniki analizy definicji leksemów *uspjeh* 'sukces' i *neuspjeh* 'porażka' w słownikach dwóch języków, chorwackiego i macedońskiego.

Dwa wystąpienia dotyczyły stałych połączeń wyrazowych w wybranych gatunkach tekstów. W referacie zatytułowanym *Innowacje frazeologiczne w tekście artystycznym na materiale wybranych utworów hiphopowych* Ewa Gorlewska przedstawiła wyniki badania innowacji frazeologicznych w wybranych tekstach polskich utworów hiphopowych, natomiast Małgorzata Gawroń poświęciła swój referat frazematyce cmentarnej, omawiając stałe połączenia w inskrypcjach nagrobnych cmentarza katolickiego w Hajnówce.

Symposium zakończyły Joanna Szerszunowicz i Ivana Vidović Bolt, które podziękowały uczestnikom za ich zaangażowanie w przygotowanie referatów. Podsumowując, należy stwierdzić, że konferencja była ważnym spotkaniem dla frazeologów z różnych krajów, reprezentujących wiele ośrodków. Dzięki wysokiemu poziomowi prezentacji, ich zróżnicowanej tematyce i różnym ujęciom metodologicznym wykorzystanym przez referentów uczestnicy mogli wzbogacić swój warsztat badawczy i znaleźć inspirację do dalszych poszukiwań naukowych.